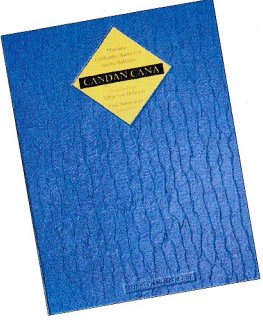

Candan Cana (*)

Talat Halman ve Erol Akyavaş dostluklarının en mutlu anını herhalde "Candan Cana" isimli kitap matbaadan ellerine geçtiğinde yaşamışlardır, diye düşündüm. Mevlana'nın ikliminde buluşabilmek onuru, ne mutlu. Tekrar tekrar okumak, tekrar tekrar ve tekrar tekrar bakmak, dalmak, duymak, seyretmek. Talat Halman'ın çevirisi ve Erol Akyavaş'ın resimleri Mevlana'nın rubailerinin izinde. Rubailerin Türkçe'leştirilmesindeki üstün noktayı övmek beni aşar ancak Erol Akyavaş'ın resimlerinin yalın izleyicisi, hayranı bir ressam olarak bu zirve noktadan söz etmem gerek.

Erol Akyavaş'ın sanatını 1964 yılında Fransız Kültür'de açtığı, benim adlandırmamda "boş mekanlar, bedenler" sergisi ile tanıdığım, bu temasın hayatımın önemli bir sürecini de içine alacağını düşünemezdim. 1963'te açtığım ilk sergimle Akademi'nin kurallarına karşı çıkarken; hemen bir yıl sonrasında, bildiğimiz ortamın dışından gelen Erol'un resmi. Aynı dertleri taşır gözükken, ama rahatsız edici bir söylem biçimi ile farklı bir sofistikasyondur.

Tedirgin olmuştum. O zaman adını koymadığım garip, evet garip tad, biçim problemi. Akademi'de ressam öğrenciler aramızda tartışmıştık. Yüksel Arslan'ı kayda aldığım gibi Erol'u da kayda almıştım.

1970'te Galerî l'de tekrar karşılaştık. Erol'un küçük iki tualî ile o güne değin görmediğim küçük tuallerde "Che". Yine darbe. Siyah ince taramaların yoğunluğunda mavi yüzeylerde cinsellikle "Che". Küçük iki tual.

1970 Paris'e gittim. Burs sürecinde iki kere Paris'te tanıştık, arada uğruyordu. 1974'te Pa-

ris'te, 1978'de İstanbul'da tekrar karşılaştık. 1978'de Ankara Vakko'da sergilediği duvarlarla da yalın ama girift konstrüksiyonlar. Tuğla örülmüş duvarlar, çıkmaz ve aşılmazlıkları ile resimlerin yüzeyini örtüyor, ama yine de görünmez insan varlığı yüzeye ege-men. Ve beni benden uzak olmasına rağmen yakalıyordu bu resimler.

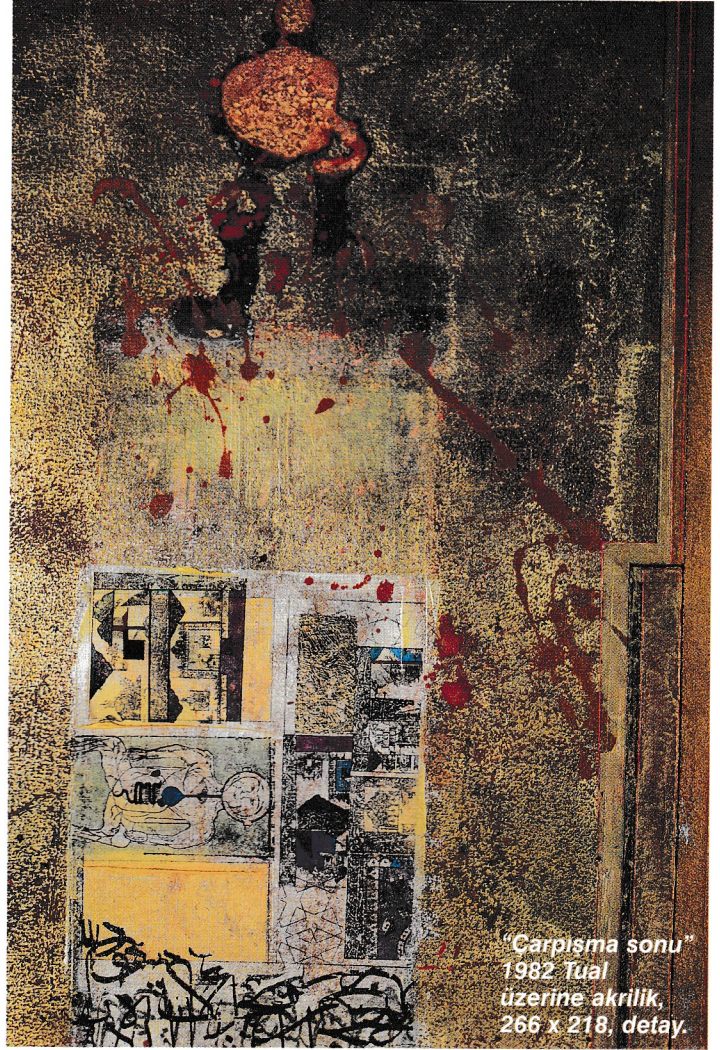
1979'da New York'a göçme kararından bahsettiğimde beni destekledi. New York'ta 1980'de başlayan yakın dostluğumuz durmadan araştırdığı, değiştirdiği, yapıp yıktığı, yeniden kurduğu biçimler dünyasında süzülmenin, arınmanın başlangıcına rastlaması açısından bana da bu şahitliği yükledi.

Maddi yönden çok zor günlerdi hepimiz için. Buna rağmen Erol her zaman yeni boyaların, malzemenin belki de ilk deneyeni oluyordu. Eşi İlona da inançlı ve sevgili desteği ile hep yardımcı oldu. Ressamlar için artık tarihte kalan dönemden farklı bir zaman kesitini yaşıyorduk.

Tasavvufla belirginleşen ilişkisi de bu döneme rastlar. İnancın onun bakışlarını derinliklere nüfuz ettirmişse de, Erol Akyavaş'ın resimlerini İslamiyet açısından ele almak fazla açıklayıcı olmaz. Konularının ve imgelerinin özelliği belirli bir inançla ne kadar ilgili ise de, onun ressam ve sanatçı kişiliği ile bu sanatı değerlendirişindeki kendine has bilinç ve yaklaşımı, ifadelerinin bu inançla ilişkisini kuran unsurdur.

Akyavaş'ın resimlerinin konu ve içeriğinde belirli dini tercihlere yönelmiş olması, bu içerikleri gerçek ve evrensel değerler olarak hissettirebilmesi, görsel, duymusal ve yaşantısal olarak bizi etik ve epistemolojik düşüncelere yaklaştırabilmesi, onun dini ile değil, ressamlığı ile kendini hissettirmektedir.

Erol Akyavaş'ın tasavvufî bir dindar olduğunu anlıyorum. Tasavvuf ise özellikle Ortaçağ'daki birçok düşünce ekolü ile İslamiyet'in ortodoksliğini ve doktrinleri aşmakta, salt İslamiyet içinde düşünülmediğinde ise ancak mantıksal tartışmalar dışında daha doğru olarak şiirsel ve muamma içeren ifadelerle anla-

"Carpişma sonu"
1982 Tual
üzerine akrilik,
266 x 218, detay.

tilabilmektedir.

Erol Akyavaş'ın resmi de çok yönlülüğü ve son yıllardaki az sözlülüğü bu anlatımı sağlıyorsa, onun inancı ile gördüğü aleme biz de ancak resimlerle yaklaşabiliriz." Bunlar Jale Erzen'in Erol'un sanatı üzerine yazdığı kiptan bir alıntı.

Candan Cana'da Erol'un resimlerinden yapılan düzenleme de övgüye değer. Kitabın tasarımını yapan Ersu Pekin için de bir basyapıt bu.

Çoğu zaman bir resmin anlaşılması, daha doğrusu okunması farklı evrelerde oluşur.

İlk karşılaşma, süreç ne kadar elverişli olsa da, etkinin şok tesiri okumayı zedeler. Bir sergi çoğu zaman haksızlığa uğrar kanısındayım.

Resme süre gerekir. Görmek, düşünmek, karşılaştırmak, bütünü ve parçaları tekrar görmek için, en az yapıllı kadar zaman vermek gerek.

Erol Akyavaş'ın duyarlılığının, derinlemesine araştırmalarının ve özel şiirinin zevk olarak orta-

ya çıkışı, biçimlerin cazibesi, imgelerin gözalciliğinin yanında gücünü yitirmedi. Renk her zaman atmosfer ve simgeler birliğinin kimi noktalarda çelişkilerle varacak ilişkilerinde hakim unsurdur.

Rastgele oluşmuş coşkusunda kontrole yer yok gibi duran bu renk yüzeyleri iç görülerdir. Güçleri de ordan geliyor. Mevlana'nın seçme rubailerinden oluşan kitabın tasarımını yapan sanatçı Ersu Pekin'in Erol Akyavaş resmini çok iyi etüd ettiği, seçkin tasarım anlayışının rubailerle Erol Akyavaş resminin birlikteliklerini desteklediğini, resmin içinden yaptığı dekupajlarla oluşturduğu sayfa düzenlemelerinde ne tür okumalar önerdiği, gözden kaçmıyor ■

(*) Mevlana Celalettin Rumi'den Seçme Rubailer
Türkçeleştiren: Talat Sait Halman
Erol Akyavaş'ın resimleri ile....

**Mehmet Gülerüz:
“Talat Halman’ın
çevirisi ve Erol
Akyavaş’ın
resimleri
Mevlana’nın
rubailerinin izinde.
Rubailerin
Türkçe’leştirilmesin-
deki üstün noktayı
övmek beni aşar,
ancak Erol
Akyavaş’ın
resimlerinin yalın
izleyicisi, hayranı bir
ressam olarak bu
zirve noktadan söz
etmem gerek.”**

